

Alkotmánybíróság

1015 Budapest, Donáti u. 35-45.

Levelezési cím: 1535 Budapest, Pf. 773.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: 11/757-4/2016	
Érkezett: 2016 OKT 20.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 0 db	

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott országgyűlési képviselők (levelezési cím: Képviselői Irodaház, 1054 Budapest, Széchenyi rkp. 19.) – válaszul az Alkotmánybíróság II/575-3/2016. számú megkeresésére – a II/575-2/2016. számú végzésre a következő észrevételeket tesszük:

I.

A végzés 1. pontjában szereplő Alaptörvény XV. cikkének sérelmét indítványunkban nem állítottuk, mivel sem az egyenlőség, sem a jogképeség sérelmére történő hivatkozás nem szerepelt beadványunkban.

A XV. cikk (2) bekezdésének sérelmére hivatkoztunk, miszerint „Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékosság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

A fenti jogsérelemre hivatkozással kierjedt érvelést tartalmazott beadványunk, amely több vonatkozó AB-döntést idézett, amelyek a hátrányos megkülönböztetés értelmezésének gyakorlatát vizsgálták.

Korábbi beadványunkból a következőket emelnénk ki:

„Esetünkben a hátrányos megkülönböztetés azon felnőtt emberek csoportját érinti, akik nem használnak nikotintartalmú dohányterméket, mégis kötelezi őket arra a jogalkotó, hogy olyan emberek társaságában tartózkodjanak, akik ilyen termékeket használnak, és ezzel ez utóbbiak nem csak a maguk, hanem az ott tartózkodásra kötelezett személyek egészségét is károsítják. Elmondható, hogy az e-cigaretta elnevezésű termék használata szintén önkéntes, azonban azzal, hogy az e terméket használókat bizonyos helyekre, területre tereli a jogalkotó, nem tartja be azon előírást, miszerint egyes jogok korlátozása elképzelhető, azonban az meg kell, hogy feleljen a szükségesség-arányosság alkotmányossági előírásának, amely az Alkotmánybíróság történetében az egyik legrégebben és egyik legtöbbet értelmezett jogelvhez kapcsolódó előírás.

„[a]z Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az állam akkor nyúlhat az alapjog korlátozásának eszközéhez, ha másik alapvető jog vagy szabadság védelme vagy érvényesülése, illetve egyéb alkotmányos érték védelme más módon nem érhető el. Az alapjog korlátozásának alkotmányosságához tehát az szükséges, hogy a korlátozás megfeleljen az arányosság követelményének: az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjogsérelem súlya megfelelő arányban legyenek egymással. A törvényhozó a korlátozás

során köteles az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt alkalmazni” (ABH 1992, 167, 171.).

A fentieket megvizsgálva nyilvánvaló, hogy az előírás minden ésszerű indokot nélkülöző, az elért célra minimális figyelemmel sem lévő, a szabályozással okozott alapjogsérelem tekintetében teljes mértékben alkalmatlan ezen megfeleltetésnek.”

A törvényben foglalt megkülönböztetés az alaptörvényi rendelkezés utolsó fordulatát valósítja meg, miszerint „egyéb helyzet” (ld. az okfejtést a nem nikotinhasználó felnőttek csoportja vonatkozásában) alapján tesz indokolatlan különbséget a törvény homogén csoportok között.

II.

A végzés 2. pontja szerinti, az Alaptörvény M) cikkének sérelme vonatkozásában – a korábbi beadványunkban jelzetteket is hivatkozva – a következőket kívánjuk kifejteni:

A versenykorlátozás sérelmét az M) cikk (2) bekezdése vonatkozásában jeleztük, ezt pontosítjuk a bekezdés első mondatának megjelölésével, amely a következőkről rendelkezik: „Magyarország biztosítja a tisztességes gazdasági verseny feltételeit.”.

Ezen rendelkezés sérelme annak okán valósult meg, miszerint az elektronikus cigaretta forgalmazására, árusítására a korábbi, már megkötött szerződések felülírásával kerül bevezetésre törvényi rendelkezéssel több módosítást eredményező szabályozás. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy az Országgyűlés jelenleg is tárgyal olyan törvényjavaslatot (T/12371. számú), amely a forgalmazás további lehetőségeit korlátozná, ezzel a versenyt alapvetően befolyásolva és lehetőségeit beszűkítve.

Rá kívánunk mutatni a korábbi beadványunk szerint arra, hogy „Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában több alkalommal foglalkozott már a szerződési szabadsággal, és arra az álláspontra helyezkedett, hogy a szerződési szabadság a piacgazdaság lényegi elemének és önálló alkotmányos jognak (de nem alapvető jognak) minősül, amelynek biztosítását a gazdasági verseny szabadságáról rendelkező alkotmányos szabály [Alkotmány 9. § (2) bekezdés] is megköveteli [ld. összefoglalóan pl. 7/2006. (II. 22.) AB határozat, ABH 2006, 181, 198–199., további alkalmazhatósága a megegyező szabályozásra tekintettel az Alaptörvényre is kihatóan].

Kimunkált elv, miszerint az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a piacgazdaság két létfontosságú eleme a vállalkozás és a verseny szabadsága. A piacgazdaság plurálisan tagolt tulajdoni szerkezetű gazdaság, amely a különböző tulajdonformák egyenrangúságának, valamint a vállalkozás és verseny szabadságának alkotmányosan elismert elve alapján működik. [...] A piacgazdaság alapvető létformája a verseny. A piacgazdaságra alapozott társadalmi és gazdasági rend létfontosságú értéke a gazdasági verseny kibontakoztatása, védelme. [19/1991. (IV. 23.) AB határozat, ABH 1991, 401, 402.] A piacgazdaság, és így az Alaptörvény M) cikke által védett vállalkozás és verseny szabadsága működésének elengedhetetlen feltétele a szerződési szabadság, amely ennek következtében szintén élvezi az Alaptörvény védelmét. Ezt támasztják alá a szerződési szabadságnak a Ptk.-ban foglalt garanciális szabályai is.” {3192/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [15]–[21]} A 3298/2014. (XI. 11.) AB határozat ezt megerősítve úgy fogalmazott, hogy „a Magyarország gazdasági alaprendjét meghatározó Alaptörvény M) cikkéből következő szerződési szabadság – mint a piacgazdasági lényegi eleme [13/1990. (VI. 18.) AB határozat, ABH 1990, 54, 55.] – (nevesítetlen) alkotmányos jog, de nem minősül alapjognak, mivel az Alkotmánybíróság azt nem alapvető jogot tartalmazó rendelkezésből vezette le” {3298/2014. (XI. 11.) AB határozat,

Indokolás [29]}.

A szerződési szabadság emellett szoros összefüggésben áll az Alaptörvény által védett tulajdonhoz való joggal is. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése a tulajdon szabadságát, a tulajdonosok magánautonómiájának a védelmét is garantálja. A tulajdon egyik részjogosítványa a tulajdonosi „rendelkezés” szabadsága, amelynek szükségszerű tartalmi eleme a szerződési szabadság.

A szerződési szabadság tehát megállapítottan az Alaptörvény M) cikkéből és a XIII. cikk (1) bekezdéséből következik, tehát nem alapvető jog, azonban önálló alkotmányos jogként élvezzi az Alaptörvény védelmét, és olyan, Alaptörvényben biztosított jognak minősül, amelynek sérelmére az Abtv. szerinti alkotmányjogi panasz is alapítható. A korlátozás alkotmányossága azonban nem az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése alapján, hanem – figyelemmel a közérdekre is – az ésszerűségi tesztet alkalmazva bírálendő el (jelezve kapcsolódását a fenti okfejtéshez).

III.

Az Alaptörvény XX. cikke kapcsán a következőket kívánjuk megjegyezni:

A testi egészség védelmét nem szolgálja azon intézkedés (amelyet a fent említett, folyamatban lévő törvényjavaslat az e-cigarettázók esetében megismétel), amely az elektronikus cigarettát használók és a kapcsolódó eszközöket vásárló személyeket a dohányosok közé „tereli”, ezzel részükre láthatóvá és helyben elérhetővé téve a „sima” dohánytermékeket is. Ezek az emberek viszont nagy részben éppen azért vásárolják az e-termékeket, mivel a dohányzásról történő leszokást segítik elő ezen újdonságok. Az elérni kívánt cél azonban veszélybe kerül azzal, hogy az érintettet újra és újra „megkísérti” a dohánytermék, mivel ugyanazon kereskedelmi egységben kérhető és ugyanott fogyasztható, használható az e-cigaretta és kapcsolódó termékei, mint a hagyományos dohánytermékek.

E kötelezés pedig a leszokás ellen hat, megjegyezve azt is, hogy a korábbi beadványunkban jelzett dohányzással kapcsolatos kutatási eredmények alapján egyértelműnek tűnik az egészségügyi kockázat alacsonyabb volta.

A fenti érveink alapján kérjük a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy beadványunkat az itt jelzett kiegészítésekkel szíveskedjen megtárgyalni.

Budapest, 2016. október 15.

alulírott országgyűlési képviselők